

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Марій М. М., аспірант, ст. викладач

*Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка
Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя*

У статті розглядаються питання застосування інноваційних педагогічних технологій у підготовці фахівців соціально-педагогічної сфери. Йдеться про найбільш ефективні форми інтерактивного навчання. Приділено увагу застосуванню компетентнісного підходу в навчальному процесі.

Ключові слова: інноватика, компетентність, інтерактивне навчання, тренінг, дискусія, медіа-культура.

Mariy M. M. ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ ПЕДАГОГОВ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ / Глуховский национальный педагогический университет им.А.Довженко, Нежинский государственный университет им.Н.Гоголя, Украина.

В статье рассматриваются вопросы применения инновационных педагогических технологий в подготовке специалистов социально-педагогической сферы. Речь идет о наиболее эффективных формах интерактивного обучения. Уделено внимание применению компетентного подхода в учебном процессе.

Ключевые слова: инноватика, компетентность, интерактивное обучение, тренинг, дискуссия, медиа-культура.

Mariy M M. TRAINING OF FUTURE SOCIAL PEDAGOGIES IN A MODERN CONDITIONS OF THE DEVELOPMENT IN SYSTEM OF HIGHER EDUCATION / Gluhiv national pedagogical university, Nizhyn state university, Ukraine

The article raises the questions dealing with the using of innovative techniques in the training of specialists as far as socio-pedagogical sphere is concerned. At tells about the most effective forms of interactive teaching.

Much attention is paid to the using of componential approach in the process of teaching.

Key words: innovation, competency, interaction education, training, discussion, media-culture.

У Національній доктрині розвитку освіти зазначено: «Освіта – основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього України. Вона є визначальним чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільства. Освіта відтворює і нарощує інтелектуальний, духовний та економічний потенціал суспільства» [14].

Враховуючи нові пріоритети, пов'язані з людським ресурсом нашої країни, актуальним є розгляд соціально-педагогічної освіти як професійної підготовки педагогічних кадрів, в основі якої – гуманістичні й соціальні цінності, оволодіння компетентними вміннями побудови гармонійних взаємовідносин у суспільстві [6, с.39].

Сучасні погляди на перспективу розвитку системи освіти в Україні мають ґрунтуватися, на думку академіка В.Г. Кременя, на таких постулатах: 1. Зміна змісту навчання. 2. В інформаційному суспільстві знання стають безпосередньою продуктивною силою. Це вимагає уміння все життя набувати нових знань і застосовувати їх. 3. Освіта повинна готувати людину, органічно адаптовану до життя у світі багатоманітних зв'язків, від контактів з найближчим оточенням до глобальних. 4. Освіта має набути інноваційного характеру, а її продукт (вихованці) повинні бути зданими до інноваційного типу життя і життєдіяльності [10, с. 160–164].

XXI ст. не тільки висуває нові вимоги до освіти, а й надає нові можливості для освітньої діяльності. Передусім це пов'язано із сучасними інформаційними технологіями. Нові завдання освіти вимагають застосування інноваційних педагогічних технологій.

Саме тому сьогодні справою державної ваги є потреба в структурній перебудові системи вищої освіти. Теоретико-методологічною основою для цих перетворень є теорія **освітньої інноватики** – науки про нововведення, розвиток якої набуває особливого значення в умовах, коли під впливом науково-технічного прогресу виникають нові професії і спеціальності. Нормативно-правовою базою для розроблення, поширення і застосування освітніх інновацій є Закон України про вищу освіту, Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, Концепція наукової, науково-технічної та інноваційної політики в системі вищої освіти України [12, с. 44].

Інноваційні підходи у вищих навчальних закладах полягають у тому, що підготовка соціально-педагогічних кадрів проводиться з урахуванням пріоритетних напрямів розвитку педагогічної науки й освіти на основі: компетентнісного підходу; багатоваріантної освіти; інваріантного й варіативного компонентів освіти; інтеграції наукового підходу й освітнього процесу; використання нових форм, методів та принципів освітнього процесу; забезпечення процесу навчання новими засобами, зокрема електронними, що дасть змогу підвищити якість навчання. Інтегративний характер завдань та перспектив

розвитку соціальної педагогіки висуває вимоги до широкого використання під час підготовки майбутніх спеціалістів різних форм міждисциплінарних інтеграційних процесів, які сприятимуть формуванню у студентів цілісного сприйняття соціально-педагогічних проблем, здатності користуватися різноманітними підходами та створенню на наукових засадах методичної системи підготовки фахівців, що дасть змогу студентам досконаліше засвоювати навчальний матеріал.

Застосування методичної системи професійної підготовки сприятиме формуванню в студентів цілісної картини педагогічної науки, висвітленню кожної дисципліни окремо і в інтеграційному зв'язку з іншими, вирішенню професійних завдань, що вплине на зростання ефективності навчально-виховного процесу щодо становлення соціально-педагогічної компетентності майбутніх соціальних педагогів. При цьому потрібно відзначити проблему формування соціально-педагогічної компетентності як важливе сучасне завдання вищої школи, оскільки вона відображає професійну підготовленість і професійний рівень майбутніх спеціалістів із соціальної педагогіки.

У вищому навчальному закладі професорсько-викладацький склад має вирішувати такі завдання для вдосконалення компетентних знань та умінь кожного, хто навчається: переосмислити й поглибити методологічні засади підготовки фахівців, які сприятимуть розвитку педагогічної й соціальної компетентності в усіх напрямках діяльності; застосовувати пізнавальні, творчі технології й методи навчання, що дасть змогу студентам свідомо і цілеспрямовано засвоювати знання та використовувати їх на практиці; виокремити спеціалізовані напрями навчальної діяльності: науковий, дослідницький, проєктний та інші; підтримувати наукові й соціальні відносини з Національною академією наук України, Академією педагогічних наук України й різними державними інституціями, які є соціальними партнерами вищих навчальних закладів нашої країни; координувати програми й теми у сфері соціальної педагогіки; посилити професійну значущість соціальних педагогів в очах громадськості.

З удосконаленням організації професійної підготовки соціально-педагогічних кадрів потрібно визначити й сукупність професійних компетенцій, необхідних для успішної реалізації їхньої діяльності в майбутньому. Передусім ідеться про систематичну корекцію змісту, форм і методів засвоєння навчального матеріалу студентами, що дасть змогу забезпечити та поновити й удосконалити навчально-методичний супровід вищих навчальних закладів. Для практичного спрямування цієї категорії фахівців потрібно апробувати новітні методики їх підготовки, сприяти активному застосуванню інформаційних і комунікаційних технологій у навчальному процесі.

Вимогою до системи вищої освіти являється підготовка спеціалістів нового типу, здатних працювати в динамічно змінюваних умовах сучасного суспільства [6, с.40].

Однак, як зазначають викладачі, інтерес до навчання в студентів постійно знижується. Тому недостатньо просто давати знання, необхідно задіювати такі важелі, щоб у студента виникла внутрішня потреба навчатися. Без самоактуалізації навчання часто не результативне.

Великий за обсягом матеріал нормативних дисциплін фаху «Соціальна педагогіка» й обмежена кількість годин на її вивчення потребують широкого використання різних видів і форм самостійної роботи як на практичних та лекційних заняттях, так і під час виконання індивідуальних завдань, пошуково-дослідної, креативної діяльності тощо. За складністю завдання поділяють на репродуктивні (прочитати, відтворити, вивчити, відповісти на запитання, скласти план за прочитаним) і творчо-пошукові (дібрати матеріал за темою, підготувати виступ, промову, соціальну рекламу тощо). Роль викладача – надати якісну педагогічну допомогу студенту в організації і формуванні навичок самостійної роботи. Форма такої допомоги може бути різною, залежно від рівня готовності студентів, кількості тих, хто потребує допомоги, її змісту (консультація, демонстрування прикладу виконання завдання, практична допомога на лекції або практичному занятті, усна рекомендація, роздруковані матеріали для студентів з дисципліни і т. п.), – але спрямована на усвідомлення студентом своїх потенційних можливостей. Одне з основних завдань викладача – викликати в студента прагнення до навчання [5, с. 27–28].

Кардинальний поворот у ставленні суспільства до проблем людини, розвиток соціальної допомоги вимагає вдосконалення системи підготовки спеціалістів для цієї сфери – соціальних працівників та соціальних педагогів, діяльність яких пов'язана з проведенням виховної, організаційної, комунікативної, консультативної, профілактичної, викладацької, методичної, посередницької роботи в освітніх, виховних установах, спеціалізованих службах різного підпорядкування. У зв'язку із затребуваністю та специфікою цієї професії, останнім часом істотно підвищилися вимоги до якості професійної підготовки майбутнього фахівця соціально-педагогічної діяльності.

Саме тому сьогодні є гострою необхідністю пошук шляхів розв'язання цієї проблеми. Зрозуміло, що підготовка фахівця високого рівня неможлива без відповідної світоглядної підготовки та оволодіння знаннями як фундаментального, так і прикладного характеру; засвоєння загальнолюдських цінностей та норм; належного рівня моральної культури, професійно-особистісних якостей, необхідних для успішної діяльності; умінь самостійного орієнтування в розмаїтті нестандартних ситуацій та здатності самостійно вирішувати ті чи інші питання.

Особливо актуальним є розгляд інноваційної підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників до професійної діяльності в умовах змін.

Питання підготовки соціальних педагогів в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства досліджували: О. Безпалько, М. Галагузова, Н. Заверико, І. Зверева, А. Капська, Л. Мардахаєв, Л. Міщик, І. Мигович, В. Петрович, В. Поліщук, С. Харченко (теорія та методика підготовки фахівців у галузі соціальної педагогіки); В. Бочарова, Б. Вульф, М. Гур'янова, І. Лавриненко, Ю. Мацкевич, Л. Нагавкіна, С. Пальчевський, В. Сидоров, В. Сорочинська, Є. Холостова (професійна діяльність фахівців з соціально-педагогічної роботи); Н. Романова (інноваційні форми підготовки майбутніх спеціалістів соціальної сфери у вищій школі).

Метою статті є теоретичне обґрунтування, узагальнення інноваційних підходів підготовки майбутнього фахівця нового типу до соціально-педагогічної діяльності.

Система підготовки фахівців для соціальної сфери – наймолодша в системі вітчизняної професійної освіти. Завдання закладів освіти, на думку С. Пальчевського, полягає в тому, аби до опанування професією соціального педагога залучати, насамперед, тих студентів, які оптимістично дивляться на світ та самих себе в ньому і прагнуть зробити себе щасливими для того, щоб навчитися робити щасливими інших, пов'язуючи зі своєю професією особистісну спрямованість та духовні цінності [15, с. 534].

Професійні вимоги, що висувуються до майбутніх спеціалістів, перш за все мають ґрунтуватися на таких якостях, як милосердя, співчуття, емпатія, почуття громадянської, соціальної і особистісної відповідальності, вміння працювати з людьми.

Одне з головних завдань підготовки соціального педагога – розвиток його творчої індивідуальності. Індивідуально-творчий розвиток передбачає не запам'ятовування й механічне сприйняття інформації, а творче її перетворення, формування особистісного ставлення до неї, оцінку важливості й ефективності ідей, теорій, методичних рекомендацій.

Особливу увагу в підготовці спеціалістів треба приділяти такій організації навчання, яка постійно змушувала б студентів щось придумувати, творити, фантазувати, конструювати, виявляти ініціативу [13, с. 76].

Нові інтеграційні процеси ставлять навчальні заклади перед необхідністю адаптувати програму підготовки молоді до соціальних, економічних, інтелектуальних реалій. Нові технологічні засоби мають бути не лише додатком до традиційного педагогічного процесу, а й бути джерелом інформації, самоосвіти.

У процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів важлива роль належить методам інтерактивного навчання. Засвоєння нової інформації, опанування нових знань, формування відповідних умінь і навичок, професійно важливих якостей особистості у ВНЗ здійснюють за допомогою організації навчальної роботи зі студентами. При інтерактивному навчанні засвоюють від 70% до 90% інформації, формується досвід творчої діяльності, вміння самостійно набувати знання [11, с. 47].

Інтерактивне навчання стає дедалі більш популярним у вищій школі, йому віддають особливу перевагу під час підготовки майбутніх фахівців. Останнім часом еталоном університетської освіти стає систематичне використання рольових і ділових ігор, проблемних групових дискусій і бесід, тренінгів, кейс-методу, використання навчальних комп'ютерних програм та ін. Ми поділяємо точку зору дослідників, що під час організації інтерактивного навчання зменшується роль викладача. На занятті він одночасно є й носієм знань, і консультантом, і організатором, і спостерігачем, забезпечуючи при цьому повну самостійність у роботі груп чи окремих її учасників. Методи інтерактивного навчання, якщо вони максимально спрямовані на засвоєння студентом майбутньої професії, значно підвищують рівень практичної підготовленості соціальних педагогів [8, с.82–83].

Залучення до активної пізнавальної діяльності кожного студента, використання ним отриманих знань на практиці й усвідомлення, де і яким чином ці знання можуть бути застосовані, є однією з вирішальних умов високоякісної професійної підготовки майбутніх спеціалістів у системі вищої педагогічної освіти.

Соціальна педагогіка є наукою про вплив соціального середовища, в основу якої покладено гуманізм сучасного виховання, що полягає у побудові взаємовідносин між студентом і викладачем на діалогічному рівні, а не на конфліктах інтересів. У зв'язку з тим, що основу соціальної педагогіки становить виховання особистості в суспільстві і для суспільства, потрібно розуміти, що завдання спеціального виховання полягає у формуванні громадянської і творчої активності, самостійності, здатності до створення позитивних взаємовідносин між людьми.

Для формування елементів соціального мислення студентам під час лекцій і практичних робіт необхідно пропонувати аналіз різних напрямів соціальної педагогіки з метою вироблення відповідного ставлення до її виявів, ознайомлювати з новими технологіями, сучасними механізмами, напрямами науково-

технічного прогресу і їх перевагами. Важливими прийомами формування елементів соціального мислення студентів є рольові ігри, які дають змогу моделювати різноманітні ситуації.

Практика застосування ділових ігор на заняттях із соціально-педагогічних дисциплін, на думку дослідників, показує, що вони стимулюють творчу уяву і нестандартне мислення; сприяють становленню активної, мобільної особистості, що вміє обстоювати свої думки; перетворюють теоретичні знання на переконання; розвивають соціальне мислення і культуру; формують стійкий інтерес до соціального аналізу навколишньої дійсності; сприяють організації колективної діяльності студентів.

У підготовці майбутнього спеціаліста соціально-педагогічної сфери неабиякого значення набувають лабораторно-практичні та тренінгові заняття, за допомогою яких відпрацьовуються прийоми теоретичної і практичної підготовки студентів, уміння і навички, необхідні в майбутній роботі [7, с. 43].

Здатність до спілкування – основа діяльності соціального педагога, один із критеріїв його професійної придатності.

Взагалі, тренінг – це вид групової роботи, спеціально організоване навчання, в ході якого можуть вирішуватись різні завдання. Наприклад, оволодіння соціально-педагогічними знаннями, формування асертивної поведінки; формування здорового способу життя та навичок відповідальної поведінки за своє фізичне та психічне здоров'я; розвиток здатності пізнавати себе та інших людей тощо. Тематика тренінгів для майбутніх спеціалістів може бути різноманітною. Можна запропонувати такі теми: «Протидія торгівлі людьми», «Профілактика наркотичної залежності у підлітковому середовищі», «Тренінг формування здорового способу життя», «Профілактика емоційного вигорання» і т.п. Як показує досвід роботи, студенти охоче беруть участь у заняттях з елементами тренінгу. Їм цікаві вправи як на розвиток комунікативних умінь, відпрацювання навичок обстоювання власної думки, формування позитивного мислення, підвищення самооцінки, вправи на самопізнання та пізнання інших, так і вправи та ігри з метою зняття напруження, релаксації, внесення емоційної розрядки і просто для створення гарного настрою в групі.

Я поділяю думку спеціалістів, що тренінги дають змогу реалізувати потребу майбутніх фахівців у спілкуванні, груповій взаємодії, прямому й опосередкованому впливі на інших людей, а також тренінги спрямовані на те, щоб дати студентові можливість набути знання та навички, необхідні для адекватного виконання конкретного завдання чи певної роботи [17, с. 11–15].

У суспільстві, що постійно розвивається, знання, інформація стають головним стратегічним ресурсом. Тому за час навчання у ВНЗ студенти мають усвідомити виняткову цінність інформації і навчитися працювати з нею. На заняттях із загальної і соціальної психології, педагогіки студенти набувають навичок збирати, зберігати, опрацьовувати, засвоювати, сортувати і класифікувати інформацію з різних джерел. Усе це передбачає свідоме оволодіння технологією передачі й використання знань на індивідуальному рівні, тобто реальною потребою стає самостійна діяльність студентів, спрямована на розвиток їхніх творчих сил і здібностей [11, с. 48].

Як вже було згадано, важливим питанням у процесі підготовки висококваліфікованих спеціалістів є розвиток їхньої самостійної роботи. Самостійна робота студентів – це особлива форма навчальної діяльності, спрямована на формування самостійності як риси характеру, засвоєння сукупності знань, навичок, умінь, що здійснюється за умови відповідної організації різних видів навчальних занять. Функціями самостійної роботи є: пізнавальна (засвоєння системи знань із певного навчального курсу); самоосвіта (формування навичок і вмінь самостійного оновлення знань і їх творчого застосування); прогностична (працюючи самостійно, студент має передбачати й оцінювати можливий результат і саме виконання завдання); корегуюча (вміння вчасно корегувати свою діяльність); виховна (формує самостійність як рису характеру). Згідно з чинними нормативами, на самостійну роботу студентів відводиться близько третини аудиторних годин [7, с. 42].

Важливого значення в підготовці майбутніх соціальних педагогів до виконання професійних функцій надається проведенню дискусій – широкому публічному обговоренні якогось спірного питання.

Але використання методу дискусії висуває ряд вимог. По-перше, тема, яка обговорюється, повинна бути відомою та зрозумілою всім учасникам дискусії. По-друге, ведучому дискусії потрібно слідкувати за тим, щоб дискусія не перетворилася на незрозуміле обговорення, відступи від теми чи бурхливу сварку. По-третє, потрібно використовувати прийоми активного слухання для заохочення всіх учасників дискусії.

Форми дискусій наступні: круглий стіл (бесіда, у якій беруть участь п'ять–шість студентів, які обмінюються думками як між собою, так і з «аудиторією»); засідання експертної групи («панельна дискусія», до якої залучаються кілька студентів із призначенням голови); форум (обговорення, у якому «експертна група» обмінюється думками з «аудиторією»); симпозіум (обговорення, у ході якого учасники виступають з повідомленнями, пропонуючи власний погляд, після чого відповідають на

запитання аудиторії); дебати (обговорення, побудоване на основі заздалегідь фіксованих виступів учасників, які представляють дві команди-суперниці) тощо [1, с. 42–43].

Для стимулювання творчої активності застосовуються «мозкові атаки» або «мозкові штурми», сутність яких полягає в стимулюванні студентів до пошуку вирішення конкретної проблеми шляхом ініціативного висунування ідей [1, с. 43].

Формування знань, практичних умінь та професійно-особистісних якостей майбутнього соціального педагога відбувається не лише засобами навчання, але й засобами позааудиторної діяльності.

Перелічені форми роботи сприяють набуттю не лише практичного досвіду, але й професійно-особистісних якостей, необхідних для майбутньої соціально-педагогічної роботи.

Україна зараз – у вирі розвитку найсучасніших світових форм комунікації. Технічні засоби передачі та поширення інформації охопили все суспільство. Безперечно, такий темп розвитку засобів масової комунікації вимагає відповідної медіа-культури.

Саме система освіти має надавати необхідні знання про інформаційне середовище, формувати медіа-культуру і новий інформаційний світогляд, заснований на розумінні визначальної ролі інформації в житті людини.

У зв'язку з цим проблема введення медіа-освіти в традиційний навчально-виховний процес здається нам надзвичайно важливою і значущою [3, с.50].

Отже, інноваційні підходи до підготовки майбутнього фахівця передбачають перехід від традиційної системи педагогічної освіти до особистісно орієнтованої, яка передбачає врахування індивідуальних особливостей кожного студента та вдосконалення теоретичного наповнення навчальних дисциплін у відповідності до сучасних вимог європейського освітнього простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко З.П. Зміст і технології підготовки студентів до волонтерської роботи / З.П. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2009. – № 2. – С. 37–51.
2. Бондаренко З.П. Модель організації волонтерської роботи в умовах вищого навчального закладу / З.П. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2007. – № 4. – С. 50–59.
3. Бондаренко О. Експериментальна перевірка застосування мультимедійних технологій у навчальному процесі з педагогічних дисциплін / О. Бондаренко // Рідна школа. – 2009. – № 8–9. – С. 50–53.
4. Дедов Є. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до менеджменту соціальної роботи як педагогічна проблема / Є. Дедов // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2007. – № 2. – С. 88–94.
5. Грищенко С. Самоактуалізація – основна умова формування досвіду самостійної практичної діяльності майбутніх соціальних педагогів / С. Грищенко // Рідна школа. – 2010. – № 6. – С. 27–30.
6. Доброскок І. До проблеми підготовки магістрів соціальної педагогіки / І. Доброскок // Рідна школа. – 2010. – № 3. – С. 39–42.
7. Доброскок І. Організація самостійної роботи магістрів соціальної педагогіки у процесі їхньої фахової підготовки / І. Доброскок // Рідна школа. – 2010. – № 1–2. – С. 42–43.
8. Ковальчук І.А. Методи інтерактивного навчання майбутніх соціальних педагогів / І. А. Ковальчук // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – № 4. – С. 82–87.
9. Концепція наукової, науково-технічної та інноваційної політики в системі вищої освіти // Освіта України. – 2001. – № 23. – С. 3.
10. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / Кремень В. Г. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
11. Локшин В. Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів соціокультурної сфери у ВНЗ / В. Локшин // Рідна школа. – 2010. – № 11. – С. 45–49.
12. Матвієнко О.В. Створення моделі спеціаліста на засадах теорії освітньої інноватики / О. В. Матвієнко // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 3. – С. 44–52.
13. Муртазаєва Є.М. Індивідуально-творчий розвиток майбутніх педагогів / Є.М.Муртазаєва // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 3. – С. 69–76.

14. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст.: Затв. Указом Президента України від 17 квітня 2002 р. // Освіта. – 2002. – 24 квітня.
15. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / Пальчевський С.С. – К. : Кондор, 2005. – 560 с.
16. Стерденко С. У пошуках форм розвитку медіа-культури молоді / С. Стерденко, О. Голубева // Соціальний педагог. – 2009. – № 10. – С. 34–48.
17. Технологія тренінгу / [упоряд.: О. Главник, Г. Бевз; за заг. ред. С.Максименко]. – К. Главник, 2008. – 112 с.

УДК 378.016:37.013.42

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

Неїжпапа Л.С., аспірант

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

У статті проаналізовано поняття «професійне самовизначення», визначено його основні характеристики. Узагальнено мотиви вибору професії соціального педагога, досліджено проблемні аспекти професійного самовизначення майбутніх соціальних педагогів.

Ключові слова: професійне самовизначення, соціальний педагог, мотив.

Неижпапа Л.С. ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО САМООПРЕДЕЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ ПЕРВОГО КУРСА СПЕЦИАЛЬНОСТИ «СОЦИАЛЬНАЯ ПЕДАГОГИКА»/ Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Украина

В статье проанализировано понятие «профессиональное самоопределение», определены его основные характеристики. Обобщены мотивы выбора профессии социального педагога, исследованы проблемные аспекты профессионального самоопределения будущих социальных педагогов.

Ключевые слова: профессиональное самоопределение, социальный педагог, мотив.

Neihpara L.S. FEATURES OF PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION OF STUDENTS OF THE FIRST COURSE OF SPECIALITY «SOCIAL PEDAGOGICS»/ National pedagogical university of the name of M.P. Dragomanova, Ukraine

In article a concept is analysed «professional self-determination», certainly him basic descriptions. Generalized reasons of choice of profession social teacher, investigational problem aspects of professional self-determination of future social teachers.

Key words: professional self-determination, social teacher, reason.

Протягом останніх років в українській державі відбуваються зміни в політичній, соціальній, економічній, освітній та культурній сферах, які зумовлюють необхідність удосконалення існуючих традиційних форм підготовки молоді до свідомого вибору майбутньої професії. Зміна системи пріоритетів у суспільстві, утвердження цінності людського розвитку і самореалізації дозволить відповідним чином змінити статус вищої освіти в підготовці фахівця, допомогти йому якісно професійно самовизначитись і самоствердитись.

Проблема професійного самовизначення особистості є актуальною для багатьох наук: філософії, психології, педагогіки, соціології, етики тощо. Це сприяло розвитку поняття в кількох напрямках: соціологічному (Р. Веєрман, П. Кенкманн, Т. Мальковська І. Мартинюк, М. Тітма, тощо), психологічному (С. Рубінштейн, Д. Фельдштейн, К. Абульханова-Славська, З. Карпенко тощо), філософському (А. Архангельський, А. Здравомислов, А. Гусейнов тощо) педагогічному (О. Мудрик, Г. Балл, І. Дубровіна, М. Боришевський, І. Бех тощо).

Серед проблем професійного самовизначення особливої значущості набуває аспект вибору професії соціального педагога, яка є порівняно новою в нашій державі, тому уявлення молоді про дану професію, її характеристики не завжди вірні.

Проблема професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів знайшла своє відображення в наукових положеннях теорії: соціальної педагогіки (М. Галагузова, І. Зверева, А. Капська, І. Липський, А. Мудрик, А. Рижанова); соціально-педагогічної роботи з різними групами клієнтів (О. Безпалько, В. Оржеховська, Ю. Поліщук, С. Савченко, В. Тесленко). Питанням професійної підготовки майбутнього